

*Ірина Володимирівна ЧЕРНОВОЛ,
провідний бібліограф бібліотеки
Інституту археології НАН України (Київ)*

КНИЖКОВЕ ЗІБРАННЯ ФЕДОРА ВОВКА У ФОНДІ БІБЛІОТЕКИ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ: ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ

У статті розглянуто історію надходження книжкового зібрання Ф. К. Вовка до бібліотеки Інституту археології НАН України. Нині дане зібрання не становить єдиного цілого, оскільки розпорошене по підрозділах фонду. Зроблена спроба виявити книги з приватної бібліотеки Ф. К. Вовка, описано результати першого етапу дослідження.

Ключові слова: Ф. К. Вовк, особисті книжкові зібрання, Інститут археології НАН України.

In the article the entrance history of the book collection of F. K. Vovk to the library of the archeological Institute NAS of Ukraine was examined. At the moment this collection isn't integral whole as it is dispersed through the fund departments. The attempt was made to find the books from the private library of F. K. Vovk, the results of the first research stage were described.

Key words: F. K. Vovk, private book collections, archeological Institute NAS of Ukraine.

В статье рассмотрена история поступления книжного собрания Ф. К. Вовка в библиотеку Института археологии НАН Украины. Ныне данное собрание не представляет единого целого, поскольку распорошено по подразделениям фонда. Сделана попытка выявить книги из частной библиотеки Ф. К. Вовка (Волков), описаны результаты первого этапа исследования.

Ключевые слова: Ф. К. Вовк, личные книжные собрания, Институт археологии НАН Украины.

Вивчення особистих бібліотек учених, письменників, видатних діячів нашої держави є важливою рисою сучасних книгознавчих досліджень. Унікальність таких книжкових зібрань полягає в тому, що власники приватних бібліотек посідали важливе місце у політичному, культурному житті того часу, були визначними вченими європейського рівня. Зазвичай такі книги мають підпис власника, можуть містити

помітки чи записи на полях сторінок, що, в свою чергу, дає змогу повніше та чіткіше уявити постать ученого чи діяча культури. Досліджуються також аспекти формування цих унікальних книжкових колекцій і зібрань (як збережених цілісно так і розпорошених), оскільки вони є пам'яттю української науки та культури. Відтак, реконструкція бібліотечних фондів стала нагальною проблемою сучасних книгознавчих досліджень.

Серед іншого вивчається історія надходження до бібліотек книжкових зібрань і колекцій як різних установ, так і визначних особистостей України, зокрема бібліотек видатних українських учених. Дослідниками наголошується, що нині існує нагальна потреба у вивченні книжкових зібрань визначних діячів, учених ХІХ – початку ХХ ст. та створенні їхніх електронних каталогів. Відзначимо низку праць, що торкаються проблем виявлення та вивчення розпорошених книжкових колекцій українських учених ХІХ – початку ХХ ст., зокрема приватних бібліотек В. Антоновича, Ф. Вовка [3; 6; 7].

Співробітники бібліотеки Інституту археології НАН України поставили на меті провести дослідження, у результаті якого було б виявлене, систематизоване та проаналізоване приватне книжкове зібрання визначного вченого кінця ХІХ – початку ХХ ст. Федора Кіндратовича Вовка у фонді бібліотеки. Це вітчизняні та зарубіжні книги, відбитки і періодика з антропології, етнографії, археології, історії, на яких є автограф або екслібрис власника. Сюжет його нескладний – у колі зображена голова вовка в окулярах, який схилився над розкритою книгою, читаючи її. Зверху зазначено «Ex libris», а внизу – латинізоване ім'я власника «Th. Vovk». На превеликий жаль, це книжкове зібрання не зберігається як окрема колекція, бо свого часу було розпорошене по фонду. Кінцевим результатом даного дослідження стане створення електронного каталогу колекції.

Федір (Хведір) Кіндратович Вовк (Волков) (1847–1918) – відомий учений і громадський діяч, визначний антрополог, археолог, етнограф, видавець, педагог, музеєзнавець і літератор. Народився у с. Крячківка, нині Пирятинського району Полтавської області. Друкувався під літературними псевдонімами та криптонімами: Т. Вовк, Th. Volkov, Theodore Volkow, X. B., Хв. В-к, Ф. В-ч, Ф. Сірко, Ф. Новостроєнський, Яструбець, Ф. Кондратович, Лупулеску, Новостроєнко та ін.

Це був учений зі світовим визнанням за життя, проте, за радянських часів його ім'я було викреслене з історії вітчизняної науки на довгі роки, праці не публікувались, а погляди подавались у перекрученому трактуванні та піддавалися критиці [14, с. 5].

Федір Вовк був членом НТШ, головою Етнографічної комісії, доктором Сорбонни, Канського та Санкт-Петербурзького університетів, членом Паризького антропологічного товариства, Празького наукового товариства, Українського наукового товариства у Києві. Нагороджений Орденом Почесного легіону, медаллю відомого природознавця П. Брока Паризького антропологічного товариства, великою золотою медаллю ім. П. Семенова-Тян-Шанського Російського географічного товариства, став володарем премії Годара за антропологічні та Кана за археологічні дослідження [2, с. 680–681]. Мав своїх учнів, серед яких О. Алешо, А. Носов, М. Біляшівський, М. Гнатюк, З. Кузеля, І. Раковський, С. Руденко.

Федір Вовк брав активну участь у діяльності Київської громади, в результаті чого був змушений нелегально залишити Київ і виїхати за кордон. Його життя склалося так, що понад чверть століття він перебував у еміграції: спочатку в Румунії (1879–1882 рр.), згодом — у Швейцарії (жневський період — 1883–1887 рр.) і нарешті оселився у Франції (паризький період — 1887–1905 рр.). У 1905 р. учений зміг переїхати до Петербурга і згодом починає працювати у Петербурзькому університеті, його приймають у штат етнографічного відділу Російського музею. Упродовж 1903–1906 рр. у літній час Ф. К. Вовк досліджував у історичному, антропологічному й етнографічному аспекті українське населення Галичини, Буковини, Угорщини [14].

Його наукові інтереси були надзвичайно різнобічними. Більшості наукової спільноти особистість Федора Вовка відома у зв'язку з його величезним внеском у розвиток вітчизняної антропології та етнографії, крім того, вчений цікавився широким колом питань історії українського народу. Вагома його роль у становленні палеолітознавства як окремої дисципліни в археології, а також у запровадженні найновішої на той час методики розкопок і вивчення пізньопалеолітичних пам'яток. Він відкрив пізньопалеолітичну стоянку поблизу с. Мізин (нині Коропського р-ну Чернігівської обл.), організував багато експедицій, обійшовши Галичину, Буковину,

Передкарпаття, Закарпатську Україну, Чернігівську, Волинську та Херсонську губернії, Кубань і півострів Тамань. Досліджував народний побут українців та їхні звичаї, обряди слов'янських народів. Розробляв також питання архітектури, мистецтва, літератури [1, с. 589; 13].

Після Лютневої революції 1917 р. уряд УНР звернувся до всіх відомих українців — знаних діячів науки та культури, які з різних причин були змушені залишити батьківщину, з закликом повернутися в Україну і взяти участь у розбудові національної держави, зокрема, у заснуванні Української Академії наук. У червні 1918 р. у Києві була створена Комісія для вироблення законопроекту про заснування Української Академії наук. Її Головою було призначено знаного у світі вченого В. І. Вернадського. На членів Комісії серед інших запрошено і Ф. К. Вовка [12, с. 12], але дорогою до Києва він раптово помер. На першому засіданні Комісії міністр народної освіти і мистецтв М. П. Василенко виголосив промову з нагоди утворення Української Академії наук, в якій сказав, що: «...мысль об учреждении Академии в Киеве давно уже возникла в среде украинских ученых. ... и задачу создания в Киеве Украинской Академии наук берет на себя Украинская держава. ... выразил благодарность членам комиссии за отзывчивость, с которой они отнеслись к приглашению принять участие в этом великом деле... К сожалению, не все приглашенные члены комиссии прибыли... Федор Кондратьевич Волков, намеченный в число членов комиссии, скончался на пути в Киев. Он давно стремился в Киев, но не перенес тяжелого пути» [4, док. № 5, с. 26].

Ще за життя Федір Вовк виказував бажання, аби його особисті книги, матеріали та колекції з науковою метою були передані у користування якійсь науковій інституції Києва. Але за браком у Києві інституції відповідного характеру душо-приказчики вченого С. О. Єфремов і П. Я. Стебницький вирішують, що нею могла б стати Українська Академія наук. На засіданні Комісії для вироблення законопроекту про заснування Української Академії наук голова комісії академік В. І. Вернадський повідомляє присутніх про відвідування його П. Я. Стебницьким, який на основі заповіту покійного Ф. К. Вовка виявив бажання передати бібліотеку покійного на умові створення при Академії наук антропологічного наукового закладу, пов'язаного з ім'ям Ф. К. Вовка [4,

док. № 7, с. 30]. У своєму листі до комісії по утворенню УАН від 19 липня 1918 р. С. О. Єфремов і П. Я. Стебницький зазначають: «...виходячи з цієї думки, ми просимо Комісію по утворенню Української Академії наук поставити на обговорення такі наші пропозиції:

1. Ми передамо зазначені в заповіті проф. Вовка матеріали, книжки та колекції Українській Академії наук, якщо при ній буде утворено Інститут антропології та етнографії для наукових дослідів переважно в пристосованні до України.

2. В цій інституті бібліотека, наукові матеріали і колекції проф. Вовка повинні складати собою особливий кабінет чи лабораторію імені проф. Хв. Вовка, призначений для наукової праці дослідників по антропології та етнографії.

3. Академія наук, з свого боку, бере на себе клопіт по організації можливо негайного вивозу заповідженого наукового майна проф. Вовка з Петрограду до Києва, для чого має бути командирований в порозумінні з нами і з удовою небіжчика один з його учнів або взагалі фаховий чоловік» [4, док. № 53, с. 141].

Уже наступного дня на засіданні комісії був зачитаний цей лист і духівниця Ф. К. Вовка від 3 червня 1915 р. [7, с. 198]. Голова комісії В. І. Вернадський висловив припущення, що в майбутній структурі Академії буде створено не окремих Антропологічний інститут, а приміром, антропологічний відділ музею. Крім того, серед книг, пожертвованих Ф. К. Вовком, є книги з історії та археології України, що прямо не стосуються антропології та етнографії і тому, можливо, такі книги, зберігаючи при цьому ім'я Ф. К. Вовка, варто передати іншій установі, як то Національна бібліотека, з чим і було погоджено. Вирішено, після рішення душоприкажчиків, голові комісії академіку В. І. Вернадському від імені комісії звернутися з проханням до голови Української мирної делегації С. П. Шелухіна про можливе сприяння щодо перевезення книг і колекцій Ф. К. Вовка до Києва [4, док. № 8, с. 33].

Було з'ясовано, що для перевезення до Києва бібліотеки та колекції Ф. К. Вовка до Петрограда потрібно відрядити спеціаліста, яким міг би бути О. Г. Алешо, колишній учень покійного, а при пакуванні речей була потреба у присутності Олександрі Юріївни Вовк, вдови покійного. Витрати на поїздку до Петрограда О. Ю. Вовк і О. Г. Алешо вирішено здійснити за рахунок Академії наук [4, док. № 15, с. 50].

Того самого 1918 р. до комісії для вироблення законопроекту щодо організації та програм Музею антропології й етнології при УАН надійшли записки від М. Ф. Кащенко [4, док. № 34, с. 86–88] та О. Г. Алешо з викладом програми та пропозиціями стосовно організації Музею [4, док. № 35, с. 88–92].

І лише у 1921 р. О. Г. Алешо з неймовірними труднощами перевіз архів і колекції Ф. К. Вовка з Петрограда до Києва. Саме цей самовідданий учений-етнограф став першим керівником новоствореного Антропологічно-етнологічного музею ім. Ф. К. Вовка. Але важкий триденний переїзд у неопалюваних вагонах під час лютих морозів мав для О. Г. Алешо трагічні наслідки. Вчений тяжко застудився і наступного, 1922 р. помер від туберкульозу. Наступним керівником Музею став другий учень Ф. Вовка — А. З. Носов.

У Звідомленнях про діяльність Всеукраїнської Академії наук за 1921 р. можемо прочитати наступне: «Музей антропології і етнології ім. Хв. К. Вовка заснувався при Академії наук допіру з весни минулого року. Головна його основа — це той музей із книгозбірнею, який Академія наук дістала по заповіту од шановного професора Хв. К. Вовка ...

Друга частина Антропологічно-етнологічного музею складалася з колекції був[шого] Наукового т[овариств]а (почасти зібраних теж проф. Вовком), а окрім того, чимало річей пожертвували прихильні співробітники Академії наук (Добровольський, Караваєв та ин.), та немало призбирали своїми експедиціями і співробітники самого музею...» [4, док. № 155, с. 300].

Приміщення Музею було розташоване на вул. Жертв революції (тепер Трьохсвятительська), тут знаходилась і його бібліотека, якою від початку її заснування керував Є. О. Дзбановський [4, додатки, протокол № 106, с. 472]. У Звідомленнях Всеукраїнської Академії наук за 1923 р. міститься така характеристика цієї бібліотеки: «Бібліотека Антропологічно-етнологічного музею ім. Вовка у своїй підваліні має неабияку, а справді позначну, книгозбірню покійного проф. Хведора Кіндратовича Вовка. Вона, відколи її подаровано Академії наук, перебувала увесь час під керуванням Євг. Ол. Дзбановського. 1922 р. збагатилася вона ще на книгозбірню Ол. Гавр. Алешо, подарунок од дружини незабутнього небіжчика, що своїм життям заплатив за перевіз дорогоцінного Музею Хведора Вовка з Петербурга на Україну, до Києва. За 1923 рік вступило до бібліотеки 97 назв в чис-

лі 122 томів. ... За 1923 р. число одвідувань бібліотеки Музею ім. Вовка було — 148; число книжок, що видано для читання — 480. Користуються бібліотекою переважно спеціалістичені, особи, що зайняті педагогічною працею, а також учні вищих шкіл. ... Штатний співробітник для бібліотеки був лише один — Є. О. Дзбановський» [4, док. № 188, с. 377].

Бібліотека і надалі продовжує поповнюватися книжками, хоча частіше це лише випадкові видання. За підсумками 1924 р. до бібліотеки надійшло: «220 назв в 286 т[омах] тощо. Бібліотека отримувала книжки і мала постійний зв'язок з ВУАН, Російською академією історії матеріальної культури, етнографічним відділом Російського музею в Ленінграді, отримувала книжки від різних краєзнавчих організацій; ... до неї вступали і невеличкі підібрані колекції книжок (від В. О. Караваєва ..., від акад. [Д. І.] Багалія ...; від В. Козловської ...; із збірки української старовини Г. Львовича ..., з бібл[іографічного] пок[ажчика] М. Опоки ... і окремі книжки (від С[ільсько]госп[одарського] наук[ового] комітету; Інституту наукової мови; акад. М. В. Птухи; проф. С. А. Таранушенка; проф. Б. М. Базилевича; М. В. Шарлеманя; О. Б. Курило; В. Вінницького; В. П. Петрова; Д. Саливона і співробітників Кабінету). Книжки вступали до бібліотеки почасти в порядку обміну, але більшість — як дар...». Дошкуляла відсутність нових надходжень відповідної фахової іноземної літератури. Але «... у звідомному році уперше пощастило налагодити зв'язок з Прагою і отримати від проф. Матейки часопис «Antropologie», «Internationales Archiv für Ethnographie», Zeitschr[ift] für Morphologie und Anthropologie» [5, док. № 39, с. 83].

Проте незабаром стала очевидною потреба у виданні власного періодичного органу, хоча б невеликого за обсягом, що б дало змогу частково уникнути існуючого браку літератури, випустивши у світ уже підготовлені до друку праці музею, який згодом почав називатися Кабінетом антропології та етнології ім. Ф. Вовка. «...по довгих міркуваннях, Кабінет прийшов до рішення видавати кварталник самого невеликого обсягу (зошитами в два друковані аркуші), що таким побитом дасть на рік усього 8 аркушів друку» [5, док. № 27, с. 58–59]. Такий друкований орган — журнал «Антропологія», з'являється у 1928 р., його випуск триває до 1931 р.

Одночасно з Антрополого-етнологічним музеєм ім. Ф. К. Вовка існувала не менш значна науково-дослідна археологічна уста-

нова Академії наук України — Всеукраїнський Археологічний кабінет (ВУАК). Після злиття низки установ у 30-ті роки, бібліотеки саме цих закладів стали стрижнем книжкового зібрання бібліотеки Інституту археології, тож є сенс зупинитись і на історії створення останнього.

У 1919 р. у межах Академії наук була утворена Комісія по складанню археологічної карти України, її головою був обраний М. Т. Біляшівський [4, док. № 99, с. 228]. На основі цієї комісії та окремих секцій Українського наукового товариства, що ввійшло до Академії в 1921 р., була створена Археологічна комісія [4, док. № 155, с. 303]. У 1922 р. завдання та функції Археологічної комісії перебрав на себе Археологічний комітет — науково-консультативний орган із питань пам'яткознавства, на чолі якого став академік Ф. Шміт [11, с. 6]. Комітет підпорядковувався Першому Історично-філологічному відділу Академії наук. У 1924 р. він отримав статус Всеукраїнського археологічного комітету (ВУАК) і став центром координації, організації та планування пам'яткоохоронних студій в Україні, його головою був обраний О. Новицький. Комітет зумів об'єднати у своєму складі провідних учених, дослідників історико-культурних скарбів України. До його складу входили Д. Щербаківський, М. Рудинський, А. Середа, В. Ляскоронський, В. Козловська, П. Курінний, В. Кричевський, С. Гамченко та ін. ВУАК проводив досить плідну видавничу та популяризаційну діяльність. За короткий час свого існування Всеукраїнський археологічний комітет надрукував видання, що не втратили свого наукового значення і сьогодні, а саме «Короткі звідомлення ВУАК» за 1925 і 1926 роки, «Записки ВУАН» (т. 1, 1930, 1931 рр.), «Хроніка археології та мистецтва» (1926, 1930, 1931 рр.) [8, с. 156].

У 1933 р. на основі Всеукраїнського археологічного комітету, Кабінету Антропології й Етнології ім. Ф. Вовка, Музею Археології, Етнологічного музею, Етнографічної Комісії [8, с. 161] була створена Секція історії матеріальної культури (СІМК)¹. Серед організаційних питань на одному з перших засідань йшлося також і про утворення бібліотеки при установі [9], був укладений план видавничої діяльності, що містив як фундаментальні праці, періодичні видання, так і науково-популярні роботи².

¹ Див.: Протокол засідання Президії СІМКу від 10.04.1933 р. [10].

² Див.: Протокол засідання Президії СІМКу від 21.04.1933 р. [10].

Документи, які б підтверджували, що бібліотека СІМКу ввібрала у себе бібліотечні зібрання всіх установ, що увійшли до її складу, знайти не вдалося. Але, певно, так і сталося, тому що у фонді бібліотеки Інституту археології є видання зі штампом Всеукраїнського археологічного комітету, Археологічного музею, Кабінету антропології і етнології ім. Ф.Вовка та ін.

Із кінця 1933 р. почалася чергова реорганізація ВУАН. Основною структурною одиницею в Академії відтоді став інститут. На базі СІМКу був створений Інститут історії матеріальної культури (ІМК), що існував під цією назвою до 1938 р. [8, с. 162], у складі якого передбачалася також бібліотека, яка з цього часу існувала як структурний підрозділ інституту. У 1935 р. завідувачим бібліотекою ІМК було призначено Є. О. Дзбановського, який ще у липні 1921 р. був зарахований на посаду бібліотекаря-консерватора Музею Антропології та Етнології ім. Ф. Вовка та опікувався бібліотекою Інституту до 1954 р.

У 1938 р. ІМК був реорганізований в Інститут археології АН УРСР [8, с. 164], нині – Інститут археології НАН України.

Така доля спіткала частину книжкового зібрання Федора Вовка, яке знаходиться у бібліотеці Інституту археології. Нині співробітники бібліотеки поставили на меті виокремити з фонду книгозбірню Ф. Вовка, зібравши її в єдине ціле.

Оскільки правила каталогізації не вимагають вносити імена попередніх власників книг у каталожні картки, їхній перегляд не приніс результатів у виявленні книгозбірні. Тому дійшли висновку шукати книжкове зібрання шляхом фронтального перегляду певних підрозділів, а саме антропології, археології, етнографії, вітчизняної та зарубіжної періодики, виявивши та відібравши таким чином книжкове зібрання Федора Вовка з фонду бібліотеки. На основі проаналізованого та опрацьованого матеріалу в подальшому створити картотеки й електронні БД, а також ретроспективний каталог, провести систематичний пошук цієї колекції для заповнення лакун.

На початок жовтня у бібліотеці Інституту археології переглянуто підрозділ «Етнографія» фонду вітчизняних видань. Було вирішено переглядати всі книги та відбитки, видані до 1918 р. (рік смерті Ф. Вовка). У результаті було виявлено 115 примірників книг колекції, більше десяти з них містили автограф власника, як-от: Драгомановъ М. «Малорусские народные предания и рассказы» (К., 1867); Сумцов Н. Ф. «Современная малорусская

етнографія. Ч. 1-ая» (К., 1893); Тэйлор Э. Б. «Первобытная культура. В 2 т. Т. 2». Окрім того, виявлено низку книг, що містять дарчі написи Ф. К. Вовку від авторів. Так, на книзі А. Теплоухова «Женские головные уборы пермяков и их отношение к старинным уборам местного русского населения» бачимо напис: «Глубокоуважаемому Федору Кондратьевичу Волкову от автора. Декабрь, 1916. А. Теплоухов»; на книзі Трошчанского В. Ф. «Эволюция черной веры (шаманства) у якутов»³ читаємо: «Многоуважаемому С. К. Волкову 7/XI – 1907. Эд. Пекарский» та ін.

Власники бібліотек часто підписували книги, залишали помітки на полях сторінок. Тож, під час перегляду фонду була виявлена певна кількість книг із екслібрисами, автографами, підписами, дарчими написами багатьох відомих учених і громадських діячів другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Так, виявлені книги з екслібрисами Ф. К. Вовка, О. Г. Алешо, Я. П. Новицького, К. В. Харламповича, з автографами Л. П. Добровольського, Г. П. Жигецького, Л. Є. Чикаленка, Д. М. Щербаківського, підписами В. М. Перетца, П. М. Попова, А. М. Лободи, О. Курила, дарчими написами від М. Сумцова, М. Чубинського, Т. Д. Флоринського та ін.

Уже на початковому етапі дослідження фондів бібліотеки для виявлення книжкового зібрання Ф. Вовка із його загального складу, можна скласти уявлення про цю книгозбірню та її значимість. Книжки з дарчими написами свідчать про особисті контакти власника з відомими вченими того часу, помітки та навіть записи на полях роблять наукову цінність таких документів незаперечною. Все вищесказане дасть змогу ввести в науковий обіг нову культурологічну інформацію, оскільки при вивченні матеріалів стосовно особистих книгозбірень вітчизняних учених може скластися нове судження про ту чи іншу особистість.

1. Вовк Федір Кіндратович [Текст] // Енцикл. іст. України : в 5 т. – К., 2003. – Т. 1. – 688 с.
2. Вовк Федір Кіндратович [Текст] // Енцикл. Сучасної України. – К., 2005. – Т. 4.
3. Дубровіна, Л. А. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського 1918–1941 [Текст] / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К., 1998. – 337 с.

³ Це посмертне видання було випущене в світ після смерті автора під редакцією Е. Пекарського.

4. Історія Академії наук, 1918–1923 [Текст] : документи і матеріали / упоряд. В. Г. Шмельов та ін. – К. : Наук. думка, 1993. – 376 с.
5. Історія Академії наук України. 1924–1928 [Текст] : документи і матеріали. – К. : НБУВ, 1998.
6. *Кириченко, Р. С.* Українські вчені кінця XIX – початку XX ст. [Текст] : бібліотекарі, бібліофіли, творці і хранителі історії України : (до проблеми вивчення розпорошених б-к В. Антоновича, Ф. Вовка, І. Лучицького) / Р. С. Кириченко // Наук. пр. НБУВ. – К. : НБУВ, 2003. – Вип. 11. – С. 331–359.
7. *Кириченко, Р. С.* Французька книга у бібліотеках подвижників української науки і культури кінця XIX – початку XX ст. [Текст] : (до проблеми вивчення розпорошених книгозбірень В. Антоновича, Хв. Вовка в фондах Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського) / Р. С. Кириченко // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 191–202.
8. *Колеснікова, В. А.* Бібліотека Інституту археології [Текст] / В. А. Колеснікова, Н. Р. Михайлов // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 15.
9. НА ІА НАН. – Протокол від 13.04.1933 р.
10. НА ІА НАНУ. – ВУАК – СІМК. – № 451.
11. *Нестуля, С.* Становлення Всеукраїнського Археологічного комітету ВУАН (середина 1920-х років) [Текст] / С. Нестуля. – Полтава, ВЦ «Археологія», 1997.
12. *Полонська-Василенко, Н. Д.* Українська Академія наук [Текст] : нарис історії / Н. Д. Полонська-Василенко. – К., 1993.
13. *Радієвська, Т. М.* Федір Вовк як засновник вітчизняного палеолітознавства, його спадщина у зібранні Національного музею історії України [Текст] / Т. М. Радієвська // Нац. музей історії України – скарбниця історичних пам'яток народу. – К., 2007. – С. 5–16.
14. *Франко, О. О.* Федір Вовк – вчений і громадський діяч [Текст] / О. О. Франко ; Львів. нац. ун-т. – Л. : ЛНУ, 2001. – 378 с.

Черновол І. В. Книжкове зібрання Федора Вовка у фонді бібліотеки Інституту археології: історія походження.

Ключові слова: Ф. К. Вовк, особисті книжкові зібрання, Інститут археології НАН України.

На основі значної джерельної бази розглянуто історію надходження книжкового зібрання Ф. К. Вовка до бібліотеки Інституту археології НАН України. Описано сучасний стан розпорошеного по підрозділах фонду зібрання та результати першого етапу виявлення та дослідження книг із приватної бібліотеки Ф. К. Вовка. Доведено значимість і наукову цінність книгозбірні, яка суттєво розширює уявлення про коло інтересів і особисті контакти Ф. К. Вовка.

Chernovol I.V. The book collection of Fedor Vovk in the fund of the library of the archeological Institute: the history of the background.

Key words: F. K. Vovk, private book collections, archeological Institute NAS of Ukraine.

Basing on the large source base the entrance history of the book collection of F. K. Vovk to the library of the archeological Institute NAS of Ukraine was examined. The following was described: the modern condition of the dispersed through the fund departments collection and the results of the first stage of the finding and researching books from the private library of F. K. Vovk. The work proves the significance and science value of book collection that widen the imagination of the interest range and private contacts of F. K. Vovk.

Черновол И. В. Книжное собрание Федора Вовка в фонде библиотеки Института археологии: история происхождения.

Ключевые слова: Ф. К. Вовк, личные книжные собрания, Институт археологии НАН Украины.

На основании значительной источниковой базы рассмотрено историю поступления книжного собрания Ф. К. Вовка (Волкова) в библиотеку Института археологии НАН Украины. Описано современное состояние распорошеного по отделениям фонда собрания и результаты первого этапа выявления и исследования книг из частной библиотеки Ф. К. Вовка. Доказана значимость и научная ценность собрания, которая значительно расширяет представление о круге интересов и личных контактах Ф. К. Вовка.